

Thema 2. De hele schepping als broeder en zuster

Franciscus noemt alle schepselen broeder en zuster. Dat is opvallend, en het is ook nieuw. Zo wordt in de middeleeuwen beslist niet aangekeken tegen de schepping. De natuur is eerder een machtige vijand, waar de mens tegen moet vechten, en vaak machteloos staat tegen vernietigende ziekten en natuurrampen.

In onze tijd is een andere houding tegenover de natuur sterk aanwezig: De natuur als een object, een instrument, dat we beheersen en ten eigen voordeel gebruiken. Die houding kan tot een ongeremde uitbuiting van de natuur leiden, met alle gevolgen voor natuur en ook mensen. Vanwege deze gevolgen zetten zich ook veel mensen in voor een duurzaam omgaan met de natuur, zodat die ook voor toekomstige generaties behouden blijft.

Dit streven naar duurzaamheid kan vanuit dezelfde houding van natuur als object komen: duurzaamheid, opdat we de natuur nog lang zullen kunnen gebruiken.

Als Franciscus de hele schepping broeder en zuster noemt, komt dat vanuit een andere houding; een andere verhouding. Niet subject (mens) tegenover object (schepping), maar verbondenheid tussen gelijken: Broeders en zusters zijn elkaars gelijken. De relatie is ook niet functioneel, niet op een doel gericht. Ze is er omwille van zichzelf. Broeders en zusters heb je gewoon; je kiest ze niet uit, en je kunt een broeder-/zusterrelatie ook niet beëindigen.

De basis voor deze verwantschapsrelatie is voor Franciscus de ene Vader en Schepper in de hemel.

Uit die verwantschapsrelatie vloeit ook voort de zorg voor elkaar. Franciscus noemt de aarde in het Zonnelied een zuster/moeder die voor ons zorgt. En daar hoort dan bij dat omgekeerd wij voor onze zuster/moeder zorgen. Niet om nog beter of langer haar vruchten te kunnen gebruiken, maar gewoon omdat zij onze zuster/moeder is. Daarom past bij Franciscus' omgang met de aarde het begrip 'rentmeesterschap' minder goed. 'Rentmeesterschap' is een verantwoordelijkheid t.a.v. een object. Het begrip 'zorg' past beter, omdat het een relationeel begrip is.

Vragen ter overdenking:

1. Met welk woord zou jij je verhouding met de natuur omschrijven?
2. Wie of wat is voor jou broeder of zuster?
3. Ervaar jij dat de aarde jou 'voedt en leidt'?
4. Wat doe jij om goed voor de aarde te zorgen? En wat belemmert jou daarin?

